

Verkiezingsprogramma
2010 - 2014

Tiel

Aantrekkelijk &
economisch sterk

D66

De kandidaten van D66:

1. Laurens Verspuij

"De afgelopen jaren is hard gewerkt aan de ontwikkeling van Tiel als aantrekkelijke centrum stad. Deze ontwikkelingen moeten de komende jaren worden versneld."

Molensteeg 11
4001 KV Tiel
0344-632700
laurens.verspuij@planet.nl

5. Albert Penners

Tiel heeft een centrumfunctie in het Rivierengebied en moet deze behouden. Samenwerking op allerlei gebied is een pré, zoals ontwikkelen van het onderwijs, industrie, infrastructuur. Tiel heeft het!

Dahliastraat 14
4001 ED Tiel
0344 612 318
albertpenners@hotmail.com

2. Ton Zuidema

"Ik vind het belangrijk mee te kunnen bouwen aan Tiel, een stad in ontwikkeling. D66 heeft realistische en vernieuwende ideeën en zoekt de samenwerking met alle betrokkenen, dat spreekt mij erg aan".

Anna Blamanstraat 12
4003 KD Tiel
tonzuidema@tiscali.nl

6. Pierre van der Schaaf

D66 Tiel staat voor de toekomst van onze stad en onze dorpen en wijken: een duidelijk inwoner gericht beleid met veel oog voor cultuur, milieu en werkgelegenheid. Dat vanuit een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende inzet van gemeenschapsgelden.

Groenendaal 35
4003 EM Tiel
06 53 84 81 85

3. Geertjan Spekman

"De ligging van onze stad aan belangrijke water-, verkeers- en spoorwegen moeten we uitbuiten."

Daver 10
4017 BB Kerk-Avezaath
gspekman@xs4all.nl

7. Wouter van Lidth de Jeude

Tiel verdient een goed stadsbestuur. Dat vraagt om een duidelijke visie en natuurlijk om het nemen van de juiste besluiten. Voor mij als D66-er is de manier waarop besloten wordt zeker zo belangrijk. Besluiten moeten niet alleen formeel, maar ook in de praktijk gedragen worden. Voor een uitdagend programma en een helder bestuur: stem D66!

Burgemeester Stolklaan 6
4002 WJ TIEL
0344 - 618395
wf.vanlidth@planet.nl

4. Erik Henning

D66 wil investeren in mensen met de bedoeling ze hun eigen kracht te laten ontdekken en gebruiken. Ik vind het daarom belangrijk dat de gemeente Tiel het juiste klimaat schept om dit mogelijk te maken.

Frans Halsstraat 9
4003 KT Tiel
0344-62 60 49
erik.henning@fluksion.nl

8. Joke Sewalt

Trots zijn op Tiel, de stad die veel te bieden heeft. Tiel is een plaats waarin veel tot stand komt, maar er is nog steeds veel werk te doen. D66 is overtuigd van de kracht en de vindingrijkheid van mensen om hier een bijdrage aan te leveren.

Gerestein 43,
4003 GE Tiel.
0344-618106
joke.sewalt@hetnet.nl

9. Lidewij van Wagensveld

"Aantrekkelijk Tiel, zowel voor zakelijk ondernemen, wonen en winkelen en met voldoende uitgaansmogelijkheden en bijzondere evenementen. Met kwalitatief goed onderwijs, zowel in het basisonderwijs als op MBO en HBO niveau, en aandacht voor individuele ontwikkeling. Waar daadwerkelijk een bijdrage geleverd wordt aan een duurzame samenleving door energiebesparende maatregelen. Met oog en respect voor culturele verschillen en aandacht voor zowel jong als oud."

L_van_wagensveld@hotmail.com

10. Wim van Rooijen

Gaat voor een Sportstad waar breedte- en topsport samengaat. Voor Tiel als centrum van onderwijs en winkelgebied, waar wonen en zorg betaalbaar zijn.

Achterweg 53
4001 MV Tiel
0612458113
wgvanrooyen@planet.nl

11. Jochem Hartgers

"Ik sta voor een democratisch bestuurd Tiel, met luisterend oor voor de inwoners en goede welzijnvoorzieningen. Met mijn achtergrond als ondernemer sta ik voor een pragmatisch beleid en een transparante uitvoering hiervan."

Goudhaver 43
4007 SJ Tiel
06 11018782

12. Robert van Galen

Een samenleving opbouwen is een permanent proces. Economische recessie en bezuinigingen doen een beroep op inventiviteit van bestuurders. Meer Medel, meer veiligheid, meer stedenbouw dragen weliswaar bij aan de ontwikkeling van de gemeente, maar voor een permanent proces van ontwikkeling is er meer nodig dan deze "hardware van de stad". Actie en resultaat op een ander

terrein zijn evenzeer nodig om in de huidige maatschappij de nuance van het samenleven te behouden. Eén van de resultaten is wat mij betreft dat Tiel de komende jaren niet bezuinigt op de mogelijkheden voor inwoners om deel te nemen aan gesubsidieerde kunst en cultuur beoefening en om gebruik te kunnen blijven maken van veelzijdige sport- en welzijnsvoorzieningen. Deze "software" maakt dat de stad er toe doet, zich ontwikkelt en van betekenis blijft voor de inwoners en voor de regio.

Cultuur, welzijn en sport activiteiten zijn de software van de samenleving.

Dr Kuiperstraat 7
4001 CL Tiel
robert.van.galen@planet.nl

13. Bart van den Hurk

D66 wil mensen kansen bieden. Kansen op lokaal niveau, in Tiel. Kansen voor iedereen, zonder groepen in een hoek te duwen of na te wijzen. Dat begint met meer onderwijs op maat, op kleinere scholen en door meer soorten opleidingen naar Tiel te trekken. Daar zet D66 zich voor in, om zo bij te dragen aan een sterkere lokale economie, ook in moeilijke tijden. Voor mij reden genoeg om

D66 te stemmen.

Gerard van Swietenlaan 22
4002 WK Tiel
0344 645620
bartvandenhurk@kpnplanet.nl

14. Ingrid van Malsen

De komende vier jaar mag het in Tiel cultureel gezien nog wel wat spannender. Ik hoop echt dat het culturele kwartier er snel komt.

De Perserij 53
4005 GZ Tiel
0344655809
ingrid.malsen@wxs.nl

D66 Tiel

Voorwoord door Alexander Pechtold:

Ik ben blij dat u dit verkiezingsprogramma leest. Dat u de tijd en moeite neemt om u te verdiepen in de ambities, plannen en ideeën van D66. Graag maak ik van deze mogelijkheid gebruik om onze prioriteiten met u te delen. Toe te lichten waarop wij in de komende periode onze energie gaan richten.

D66 kiest voor vernieuwing omdat het nodig is. Nederland is een mooi en welvarend land. Maar ook een land dat heeft stilgestaan, terwijl de wereld veranderde. Een land dat belangrijke beslissingen te lang voor zich uitgeschoven heeft. Een land dat vraagt om verandering. Om een nieuw perspectief, een stip aan de horizon. Niet angstig voor de toekomst, maar optimistisch. Vol vertrouwen in de eigen kracht van mensen. Wij durven te kiezen, en inderdaad, daarmee zetten wij ons af tegen het grijze gemiddelde en de huidige politiek van stilstand. Wij hebben een alternatief, een eigen ambitieuze vernieuwingsagenda. Een agenda om Nederland een voortrekker en baanbreker in de 21e eeuw te maken. Een agenda waarmee wij volmondig 'Ja' zeggen tegen de uitdagingen en kansen van morgen.

We moeten zorgen dat werknemers flexibel en weerbaar worden. Dat ook starters een huis kunnen kopen. Echt werk maken van kennis en innovatie. En van de doorbraak naar

een duurzame economie. Met een overheid die zijn beperkingen kent, maar doet wat zij belooft. In een samenleving gericht op ruimte voor individuele ontplooiing. Die mensen niet verdeelt maar helpt emanciperen. Net als D66 verschillen tussen mensen positief waardeert, omdat ze veerkracht en creativiteit brengen.

De vernieuwingsagenda van D66 zal niet zonder slag of stoot gerealiseerd worden. Dat doen we samen met u. Voor, tijdens en na de verkiezingen. D66 vertrouwt op de kracht van het lokaal bestuur. Voor heel veel zaken is lokaal maatwerk beter dan regels uit Den Haag. Sterk lokaal bestuur vraagt ook om vernieuwing. Krachtige gemeenten, met heldere verantwoordelijkheden en bijpassende middelen, meer inspraak en verantwoording, meer gekozen bestuurders. En kleinschalige voorzieningen, met de menselijke maat. U vindt verderop in dit verkiezingsprogramma meer over onze plannen in uw gemeente.

Ik wilde deze kans gebruiken om die lokale plannen in een bredere context te plaatsen. Ook dit programma vormt een belangrijke bouwsteen in onze vernieuwingsagenda. Ik vraag U de plaatselijke kandidaten dan ook te steunen en op 3 maart 2010 D66 te stemmen.

A handwritten signature in black ink, which appears to be 'A. Pechtold'.

Alexander Pechtold Fractievoorzitter D66 in de Tweede Kamer

Inleiding:

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van D66 voor de raadsperiode 2010 – 2014. Met daarin ideeën, keuzes, wensen en visies die volgens D66 centraal moeten staan in het beleid van Tiel.

D66 wil de komende jaren opnieuw actief deelnemen aan het gemeentebestuur. Wij kunnen met uw medewerking en stem op woensdag 3 maart 2010 veel ideeën uit dit programma gaan verwezenlijken. D66 wil dat Tiel de komende raadsperiode veel gebruik maakt van de deskundigheid en het enthousiasme van de inwoners van Tiel.

Onze raadsleden zullen als volksvertegenwoordiger vanuit de samenleving innovatieve ideeën voor problemen van deze tijd aandragen. Daarnaast controleren ze of geld op doeltreffende wijze wordt besteed.

Het programma is geschreven als één samenhangend integraal verhaal. Onderwerpen lopen in elkaar over, zoals het in werkelijkheid natuurlijk ook gebeurt.

De gevolgen van de economische recessie zullen de komende jaren ook voelbaar worden voor de gemeentelijke begroting. D66 wil een transparant financieel beleid waarin geen rekeningen naar de toekomst worden verschoven. Voor D66 is een OZB-verhoging alleen bespreekbaar in combinatie met bezuinigingen, zowel in de organisatie als in de begroting.

De afgelopen periode is pijnlijk duidelijk geworden dat er een democratisch tekort is ontstaan in het verlengd lokaal bestuur. D66 Tiel kiest enthousiast voor regionale samenwerking op het gebied van doe-taken (AVRI, GGD, Regionaal Archief). D66 kiest er ook voor dat de beleidstaken van “regio rivierenland” zoveel mogelijk worden ontmanteld. Besluitvorming dient plaats te vinden door direct gekozen volksvertegenwoordigers. Leden van het Algemeen Bestuur (AB) van de regio zijn dat niet. Wat D66 betreft wordt het AB van de regio afgeschaft. Besluitvorming dient dan gewoonweg in de gemeenteraad te gebeuren.

Dit verkiezingsprogramma is een visie waarin Tiel groeit naar een tafellaken. Het servet dient definitief te worden afgeworpen!

Voorin dit verkiezingsprogramma vindt u een overzicht met de mensen die zich voor D66 kandidaat gesteld hebben.

Bezoek ook eens onze website: www.D66tiel.nl

Tiel staat aan de vooravond van belangrijke politieke keuzes. Er zijn de afgelopen jaren stappen gezet om Tiel, een oude industriestad, om te vormen tot aantrekkelijke centrumstad. D66 vindt het belangrijk de huidige ontwikkelingen in de komende jaren te versnellen.

Belangrijk daarvoor is dat “de basis” van de stad wordt versterkt. Met “de basis” bedoelt D66 de inwoners van Tiel. Zij zijn de beste ambassadeurs van hun woonplaats. D66 kiest er dus voor om in mensen te investeren. D66 vertrouwt op de eigen kracht van mensen. De partij staat voor een maatschappij waarin iedereen zich optimaal kan ontwikkelen en ontplooiën.

Voor een sterke economie...

Om deze kansen op ontplooiing te kunnen bieden, moet de gemeente inzetten op een krachtige bevordering van de werkgelegenheid. De vraag naar arbeidskrachten moet worden vergroot. Een verdere ontwikkeling van bedrijventerrein Medel (Medel 2) is dus noodzaak. Ook is D66 voorstander van het ontwikkelen van Biezenburg ten behoeve van zogenoemde natte industrie. Op deze wijze worden bedrijfsterrains in het Rivierenland geclusterd bij Tiel en kan elders de druk op het landschap worden verminderd.

Ondernemers hebben samen met de gemeente Tiel de afgelopen tijd hard gewerkt aan de revitalisering van bedrijventerpark Latenstein. Om in de toekomst het gewenste retailpark te kunnen realiseren, is D66 voorstander van het verplaatsten van ALDI-supermarkt naar Latenstein. Op deze manier komt de huidige locatie vrij voor woningbouw. Een ontwikkeling die past in het masterplan Waalfront.

In onze economie is steeds meer plaats voor kleine (startende) ondernemingen. D66 wil investeren in lastenverlaging en tariefdifferentiatie voor startende ondernemers. Startende ondernemers betalen de eerste drie jaar geen OZB. Ervaren en startende ondernemers, waaronder ZZP-ers, kunnen van elkaar leren en succesvol samenwerken. De gemeente kan hen daarbij helpen door samen met het bedrijfsleven netwerkbijeenkomsten te organiseren.

D66 pleit voor up-to-date bestemmingsplannen. In 2014 zouden alle bestemmingsplannen geactualiseerd moeten zijn. Een goed bestemmingsplan houdt de balans tussen flexibiliteit en rechtszekerheid.

D66 Tiel

Naar een aantrekkelijke centrumstad...

Een van de belangrijkste ontwikkelingen voor Tiel, in het bijzonder de binnenstad, is de Westluidense poort. Ook dit plan vindt zijn oorsprong in het masterplan Waalfront. Het is belangrijk dat het niet bij plannen alleen blijft! Daarom zal D66 ervoor pleiten om alles op alles te zetten, dat de komende bestuursperiode de eerste paal zal kunnen worden geslagen. Het is de bedoeling dat de locatie Bleekveld e.o wordt herontwikkeld. Zo moet er bij de nieuwbouw van het centrum voor de kunsten "de Plantage", een parkeergarage en een aantal woningen worden gerealiseerd. Voor het mogelijk maken van een hoge ranke woontoren nabij de Waal zal het bestemmingsplan binnenstad moeten worden gewijzigd.

D66 steunt deze plannen van harte. Het bevordert het culturele klimaat in Tiel en geeft een verdere stimulans voor de aantrekkelijkheid van de binnenstad.

Door de verhuizing van de Plantage inclusief Twentietoe naar het centrum ontstaat er een cultureel kwartier, met een logische verbinding naar het winkelcentrum en het plein. Schouwburg en Filmtheater Agnietenhof, de bibliotheek, de kunsttuin en een nieuwe expositieruimte voor Betuwse kunstenaars vormen dan samen met de Plantage het culturele hart van Tiel. Het is mooi dat deze culturele instellingen bij elkaar zitten. Een stap verder is dat deze instellingen, meer nog dan nu, met elkaar samenwerken. De activiteiten van deze instellingen moeten goed op elkaar worden afgestemd. Het gemeentebestuur stimuleert activiteiten, waarbij de culturele instellingen intensiever met elkaar samenwerken. De gemeente sluit hiervoor een convenant met de culturele instellingen.

Een krachtig cultuurbeleid...

Cultuur is van evident belang voor de economische aantrekkelijkheid voor de stad. Naast het feit dat Tiel hiermee onderscheidend is in de regio, hebben culturele voorzieningen een positief effect op het vestigingsklimaat van bedrijven en hoog opgeleide werknemers. Bovendien is een goede culturele infrastructuur een basisvoorwaarde voor een bloeiend amateurkunstklimaat. Tiel kent veel culturele verenigingen. D66 hecht dan ook veel waarde aan een goede relatie tussen de gemeente (en de gemeentelijke culturele instellingen) en de amateurkunstgezelschappen. Om dit te bevorderen stelt de gemeente, in nauwe samenwerking met haar partners, naast haar huidige subsidieverordening een convenant op waarin staat beschreven wat de partners in de toekomst van elkaar mogen verwachten.

In de afgelopen bestuursperiode is er een managementcontract gesloten met Schouwburg en Filmtheater Agnietenhof. Deze interne verzelfstandiging (meerjarige prestatie- en budgetafspraken) geeft de Agnietenhof meer ruimte voor cultureel ondernemerschap. Ook maakt het de schouwburg, meer dan in het verleden, verantwoordelijk voor de financiële zaken. Goed ondernemerschap wordt nu beloond. Het huidige con-

tract loopt tot en met 2012. Bij het behalen van de doelstellingen, zoals beschreven in het contract, streeft D66 naar een verlenging met nog eens vier jaar. D66 wil dat de gemeente in de komende periode ook dergelijke contracten sluit met de Plantage en het Flipje en Streekmuseum (FEST).

Toekomstgericht...

Naast ontwikkeling van de Westluidense poort is ook de Santwijckse poort essentieel voor de concurrentiepositie van de binnenstad. Ook hier moet een parkeergarage komen om geparkeerde auto's van de Waalkade te krijgen. Tevens wordt in de Santwijckse poort de winkelfunctie verder uitgebreid. Op deze plek is er ruimte voor hoogteaccenten. De komende periode moeten voor de Santwijckse poort de plannen nader worden geconcretiseerd. Het gemeentebestuur moet marktkansen die langskomen aangrijpen als vliegwiel om de Santwijckse poort versneld te kunnen ontwikkelen.

Wat D66 betreft, wordt de Waalkade een natuurlijke plek om te recreëren. De randen van de Waalkade moeten worden ingericht als een trap naar de Waal. (Seizoens)horeca behoort hier zeker tot de mogelijkheden, bijvoorbeeld als een drijvend element in de Waal. Op deze manier maakt Tiel beter gebruik van toeristische mogelijkheden die de Waal biedt.

Om de bouw van parkeergarages mogelijk te maken beseft D66 dat een ander parkeerbeleid nodig is. Er staan overdag te veel parkeerplaatsen leeg in de binnenstad, terwijl er een wachtlijst is van vergunningaanvragen van bewoners. Tevens wil D66 zoveel mogelijk "blik" van de Waalkade weren. Kortom: het parkeerbeleid moet op de schop. Er zal breder dan nu betaald parkeren moeten worden ingevoerd. Parkeergarages en lege, gratis parkeerplaatsen kunnen immers niet naast elkaar bestaan. D66 geeft de voorkeur aan achteraf betaald parkeren. De parkeertarieven moeten in overeenstemming zijn met de grootste concurrenten van Tiel, bijvoorbeeld Veenendaal.

In plaats van het verlenen van parkeervergunningen is D66 voorstander van een systeem van parkeerontheffingen voor bewoners van de binnenstad. Op deze manier kan de wachtlijst flink worden teruggedrongen.

Ook moet in het nieuwe parkeerbeleid aandacht zijn voor de mogelijke gevolgen van verschuivingen van parkeren in de schil rondom het centrum. Een adequaat ontheffingensysteem voor bewoners moet hier voor worden ontwikkeld.

D66 is voorstander van het snel realiseren van de doortrekking van de Laan van Westroijen naar Latenstein.

Samen met Geldermalsen dient gekeken te worden naar een verdere uitwerking van de netwerkgedachte Tiel - Geldermalsen. Gebleken is dat Tiel en Geldermalsen veel relaties hebben op het gebied van wonen en werken. D66 is voorstander van het versterken van de motor "Tiel – Geldermalsen" in regio Rivierenland.

De Tielse binnenstad lijkt nog te veel op al die andere stereotype winkelstraten in Nederland. D66 pleit voor meer en gratis evenementen, het versterken van de historische identiteit en meer kunstuitingen om de binnenstad smoel te geven. D66 complimenteert de organisatie van het Vikingenweekend. Een uitstekende wijze om bovenstaande elementen met elkaar te verbinden. D66 vindt dat nieuwe maatschappelijke initiatieven actief mogen worden bevorderd door de gemeente. Laat Tiel bekend staan als evenementenstad!

Ook aan de bestaande evenementen hecht D66 grote waarde. Het beleid aangaande indirecte kosten (kosten voor o.a. extra wegen, veiligheid, inzet hulpdiensten) blijft gehandhaafd. D66 vindt dat deze kosten niet in rekening gebracht dienen te worden bij niet-commerciële evenementen. Dit zijn de maatschappelijke kosten voor evenementen waar de Tielse samenleving veel profijt van heeft.

Ook de in het afgelopen bestuursperiode ingevoerde beleid van geluidshinder blijft gehandhaafd. Er wordt voorafgaand aan een evenementenseizoen een evenementenkalender gemaakt met bijbehorende overlastscores. Hiermee vervallen de discutabele decibelnormen.

D66 vindt dat in de komende periode (meerjarige) sponsorcontracten moeten worden afgesloten met de organisatoren van evenementen in aanvulling op een waarderingssubsidie. In de sponsorcontracten moet uitgebreid worden ingegaan op de wijze waarop Tiel zich het best kan promoten.

D66 hecht grote waarde aan de twee pronkjuwelen "Appelpop" en "Fruitcorso". D66 heeft in de vorige periode ingestemd met een tweejarige garantstelling voor het Fruitcorso. Het is belangrijk dat Appelpop en Fruitcorso in de toekomst het evenementenweekend (2e weekend in september) samen blijven vormgeven en D66 roept de gemeente op samen met de organisatoren een toekomstvisie te ontwikkelen om de toekomstige groei in goede banen te leiden.

Een gezonde samenleving...

D66 is en blijft een krachtig pleitbezorger van een goed sportklimaat in Tiel. Tiel kent een rijke schakering aan sportverenigingen en dat is een goede zaak. Voor de komende jaren pleit D66 voor een verbetering van sportfaciliteiten, zoals de verbouw van sportcentrum Westroijen, uitbreiding van het aantal gymnastieklokalen en een facelift van het zwembad. D66 ziet kansen om bij de locatie Krol een clustering te realiseren van sportactiviteiten.

Ook voor de individuele sporter moet Tiel aandacht hebben. Trimparcours in het groen en krachthonken bij accommodaties en scholen zijn hier voorbeelden van.

De bewoners centraal...

De gemeente moet dienstbaar en klantvriendelijk opereren. D66 steunt de ontwikkeling van een front-office dat voor bewoners via de website, per telefoon en aan de balie bereikbaar is. Hier kunnen bewoners terecht voor alle diensten van de gemeente. Alle kastje-naar-de-muur-activiteiten verdwijnen in de backoffice, zodat deze niet langer een probleem van de bewoners zijn, maar van de gemeente.

D66 vindt dat de gemeente meer gebruik moet maken van nieuwe media. D66 pleit er dan ook voor dat de gemeente gaat experimenteren met websites als You Tube en Hyves om met inwoners te communiceren.

Om de kwaliteit van gemeentelijke diensten te vergroten wordt er een ombudsman aangesteld.

Een prettige plaats om te wonen...

De Tielse woningmarkt wordt gekenmerkt door onvoldoende doorstroming en vraag naar kwalitatief goede woningen. Het huidige woningaanbod is te eenzijdig samengesteld. Er is te weinig aanbod van het duurdere segment woningen. Hierdoor stroomt de markt niet door. Ook nu de woningmarkt onder druk staat moet de gemeente in toekomstige plannen met deze feiten rekening houden. Het woningbouwbeleid moet bestand zijn tegen conjunctuurschokken. Het zal in de toekomst economisch immers weer beter gaan. De volgende woonvisie mag dan ook een scoop hebben met een langere doorlooptijd. D66 denkt aan een periode vergelijkbaar met die van de structuurvisie, 2030.

D66 kiest er dus voor een hoger percentage nieuwbouwwoningen in het duurdere segment te bouwen. Daarnaast moet het woningaanbod sowieso substantieel worden vergroot. Naast de al bekende inbreidingslocaties moet in de volgende periode de schop de grond in voor de wijken 9, 10, 11 en 12 in Passewaaij. In deze wijken moet volop ruimte zijn voor vrije kavels. Hierdoor doet de gemeente meer recht aan de individuele wensen van inwoners. In plaats van de gebruikelijke

D66 Tiel

salamitactiek vindt D66 dat deze wijken in één keer moeten worden ontwikkeld.

Gelijktijdig moet de aanleg van een derde ontsluitingsroute plaatsvinden. D66 zet in op een tracé langs het spoor met een aansluiting op de A15, afslag Wadenoijen.

Ten behoeve van starters op de woningmarkt spant de gemeente zich in voor een nieuw CPO-project (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap). Het CPO zoals uitgevoerd in Kapel-Avezaath, verdient in de volgende periode een vervolg, omdat op deze manier starters op de woningmarkt een kans krijgen op een betaalbare woning. De gemeente maakt afspraken met de Tielse woningcorporaties voor een achtervangconstructie bij het CPO.

Overigens vindt D66 niet dat alles zomaar volgebouwd kan gaan worden. Wat ons betreft zijn het Tielsma-terrein, het Hertenkamp en het Linge-Waalpark vooral van belang voor de activiteiten die daar nu al plaatsvinden en daarmee ongeschikt voor woningbouw.

De wens van ouderen om zolang mogelijk in de eigen woning te blijven wonen, moet worden gerespecteerd. De woning dient hieraan te worden aangepast. Om mantelzorg mogelijk te maken, dient Tiel een beleidskader te ontwikkelen waarin woningen zonder al te veel rompslomp (bijvoorbeeld welstandsregels, bestemmingsplannen) kunnen worden aangepast. D66 vindt dat de gemeente onderzoek moet doen om de behoefte aan zogenoemde kangaroewoningen te peilen. Dit is een mengvorm van twee zelfstandige woningen die boven of naast elkaar zijn gelegen en zijn verbonden door middel van een tussendeur of tussentrap.

D66 wil de mogelijkheden onderzoeken om in de Kleine Willemspolder waterwoningen te realiseren.

Er gaat geen slot op het buitengebied, maar het kenmerkende open landschap moet behouden blijven. Nieuwbouwplannen mogen het wezenlijke karakter van de dorpen Kapel-Avezaath en Wadenoijen niet aantasten.

Om het karakter van buurtschap Zennewijnen niet verder aan te tasten is D66 tegen iedere uitbreiding van de camping. D66 ziet regionaal kansen om bij de Beldert een nieuwe camping te creëren. Kamperen bij de boer wordt gestimuleerd.

Tiel moet niet bang zijn de hoogte in te bouwen. Echte hoogbouw, dat wil zeggen meer dan zes lagen hoog, is nauwelijks te vinden in Tiel. Vooral de stadsentrees en het Waalfront lenen zich uitstekend voor realisatie van hoogbouw.

De gemeente zet daadkrachtig het ingezette normalisatieproces voort ten aanzien van de locaties voor woonwagengedwongen bewoners. Voor D66 is het duidelijk dat het verhuren van woonwagens of woonwagenlocaties geen kerntaak is voor de gemeente. D66 vindt dat deze taak thuishoort bij woningcorporaties.

D66 ziet SVT en SCW als natuurlijke partners in de volkshuisvesting. In de komende periode moeten de prestatieafspraken tussen de gemeente Tiel en woningcorporaties SVT en SCW worden geëvalueerd. Daarna moeten er nieuwe prestatieafspraken komen. Vooral op het gebied van de onderste trede van de woonladder en duurzaamheid (energie) moeten er concretere afspraken worden geformuleerd.

Een duurzame en harmonieuze samenleving...

De gemeente onderzoekt regionaal draagvlak voor het vormen van een fonds ten behoeve van duurzaamheidsleningen. Met een duurzaamheidslening van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN) kunnen de woonlasten worden verminderd. De duurzaamheidslening biedt huiseigenaren een financieel steuntje in de rug bij het treffen van energiebesparende maatregelen in en aan de woning.

De gemeente heeft samen met het bedrijfsleven het initiatief genomen om de CO₂ uitstoot te reduceren. Dit initiatief moet ook de komende raadsperiode door de gemeente worden ondersteund. De gemeente moet randvoorwaarden scheppen die de ontwikkeling van energiezuinige woningen stimuleert.

De gemeente stimuleert vooral biologische landbouw in het buitengebied. Vrijkomende agrarische percelen moeten primair worden omgezet in nieuwe natuur, eventueel in de vorm van agrarisch natuurbeheer.

Om zelf het goede voorbeeld te geven, schakelt de gemeente zoveel mogelijk over op LED-verlichting. Bijvoorbeeld door straatlantaarns aan te passen aan LED-verlichting.

D66 is voorstander van het aanbrengen van zonnepanelen op de geluidsschermen van de A-15. Geldstromen van derden moeten hier voor worden aangewend.

In regionaal verband is een onderzoek nodig naar de effecten van fijnstof in het Rivierengebied. De resultaten van dit onderzoek moeten actief gepubliceerd worden via de gemeentelijke website.

Revitaliseer bestaande wijken...

In de komende periode moet uitvoering worden gegeven aan de plannen van de wijkontwikkeling van de Vogelbuurt in Tiel-Oost. Naast maatregelen aan de woningen zelf moet het waterprobleem worden opgelost. Ook moet er in de buurt meer ruimte komen om het parkeerprobleem op te lossen. Op het toekomstige waterplein moet ruimte worden gecreëerd voor groen en speelvoorzieningen.

D66 ziet de huidige basisschool in de Vogelbuurt het liefst opgaan in een nieuw te bouwen brede school in Tiel-Oost. Mocht dit niet lukken, dan vindt D66 het belangrijk dat het brede school-concept toch overeind wordt gehouden. De brede schoolvoorzieningen kunnen dan het beste worden ondergebracht in de openbare basisschool "De Regenboog".

D66 vindt dat de gemeente regievoerder moet zijn ten aanzien van het ontwikkelen van wijkservicepunten. Waar nodig neemt de gemeente een achtervangpositie in, zoals is gebeurd bij het wijkservicepunt Wilglaan, om de resterende wijkservicepunten te realiseren.

De openbare ruimte, waar het in de Vogelbuurt onder andere om te doen is, is het terrein waar de gemeentelijke overheid het verschil kan maken. Juist hier zijn op diverse plekken in Tiel nog een aantal slagen te maken. Naast Tiel-Oost dient in de komende jaren ook de wijkontwikkeling van Tiel-West van de grond te komen. Meer groen, meer differentiatie van de woningvoorraad en een betere verkeerscirculatie moeten de hoofdingrediënten vormen van de kwaliteitsimpuls in Tiel-West.

D66 nodigt inwoners actief uit wensen kenbaar te maken over het groen in de gemeente. De gemeente moet samen met de bewoners bekijken op welke manier de wijken groener kunnen worden. Wijkscouwen moeten hier een bron van inspiratie vormen. D66 vindt dat het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en bloemrijke bermten moet worden bevorderd. Het kwaliteitsniveau van groen op beeldbepalende plekken in de stad moet worden vergroot. Bijvoorbeeld op de Rivierenlandlaan. Hier is een intensiever maaibeeld op zijn plaats.

De openbare ruimte heeft een sterke invloed op de manier waarop de inwoners hun leefbaarheid beoordelen. Ook veiligheid, zowel de objectieve meetbare, als het veiligheidsgevoel, spelen hierin een belangrijke rol. In Tiel ontbreekt het aan een breed gedragen aanpak van het thema veiligheid. Om inzicht te verkrijgen in de problematiek en de voortgang van beleid beter te kunnen monitoren, stelt de gemeente jaarlijks een veiligheidsindex samen naar Rotterdams voorbeeld. Dit rapport wordt jaarlijks aangeboden aan de gemeenteraad. In de veiligheidsindex wordt een aantal meetbare doelen geformuleerd. De belangrijkste doelstelling is dat de veiligheidsindex nergens lager mag zijn dan de eerst geproduceerde. De voortgang van de veiligheidsdoelen wordt bewaakt door een op te richten stuurgroep veiligheid, voorgezeten door de burgemeester. Naast de politie moet ook structureel welzijnsorganisatie Mozaïek aan dit overleg deelnemen.

In overleg met partners op het gebied van (sociale) veiligheid (Mozaïek, politie) maakt de gemeente concrete afspraken om het veiligheidsniveau op 'hot spots' zienderogen op te schroeven. D66 denkt onder andere aan de volgende plekken: park Elzenpasch, park Groenendijk, winkelcentra en het Cruyff-Court in Tiel-West.

De gemeente maakt in samenspraak met de politie en de wijkverenigingen een knelpuntenkaart snelheidshandhaving. Hiermee kan beter gestuurd worden op verkeerskundige aanpassing om de maximale snelheid te handhaven.

D66 zet zich in voor de realisatie van een multifunctioneel centrum in Passewaaij buurt 7. Naast een aantal gymnastiek-lokalen dient er ook ruimte te zijn voor ontmoeting. Tevens dient onderzocht te worden welke mogelijkheden er zijn om kinderopvang te realiseren.

Vertrouw op de eigen kracht van mensen...

Op sociaal-economisch vlak heeft de gemeente voortdurend te maken met gewijzigd rijksbeleid. Zo is in de vorige bestuurperiode de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) ingevoerd. Een belangrijk uitgangspunt van de WMO is zelfredzaamheid. De burger is zelf verantwoordelijk voor zijn/haar leven en kan niet meer voor alles aankloppen bij de overheid. D66 juicht dit toe. Toch zal de overheid voor sommige mensen een reddingsboei blijven. Voor deze mensen moet de overheid dan ook klaarstaan. Natuurlijk moet er dan wel goed gekeken worden of de aanvraag daadwerkelijk nodig is, of er geen andere mogelijkheden zijn. Deze controle zou bij voorkeur moeten gebeuren door een onafhankelijk instituut, een instantie die verstand van zaken heeft en goed in kan schatten

D66 Tiel

wat de (on)mogelijkheden, bijvoorbeeld het Centraal Indicatie Orgaan (CIZ).

Voor mensen die aangeven begeleiding nodig te hebben in het keuzeproses, begeleidt de gemeente inwoners naar bestaande instanties.

Transparantie over aanpak, behaalde resultaten en cliëntgerichtheid dragen bij aan een effectieve en efficiënte uitvoering van de WMO. Cliëntenraden dienen hierin een belangrijke rol te houden.

D66 vindt dat er goed samengewerkt moet worden tussen de gemeente en de diverse vrijwilligers- en sociale organisaties. Op deze manier kunnen de mensen doorgestuurd kunnen voor hulp en assistentie die niet meer vanuit de WMO verstrekt wordt.

Ook daarom hechten wij belang aan het bestaan van vrijwilligers- en sociale instanties. D66 hecht dan ook grote waarde aan het bestaan van ouderenadviseurs.

Het arbeidsmarktbeleid in Tiel is verouderd. Er moet veel krachtiger ingezet worden op de "Work First"-gedachte.

Uitgangspunt hierbij is dat de mensen zo individueel mogelijk worden benaderd. Mensen krijgen binnen 24 uur geen uitkering meer aangeboden, maar werk! Meedoen moet verplichtend zijn. Het principe 'werk' boven 'uitkering' moet gelden.

Tevens moeten reïntegratiegelden kritisch worden beoordeeld op hun doelmatigheid.

Uit diverse onderzoeken is gebleken dat leerlingen beter tot hun recht komen op kleine scholen. Op zulke scholen heerst ook voor leraren een aangenamer werkklimaat. Bovendien is de veiligheid beter gewaarborgd. Op kleinere scholen is meer gelegenheid voor onderwijs op maat en leerlingen vallen minder snel buiten de boot. D66 constateert dat het VMBO TL (Theoretische leerweg) tussen wal en schip is komen te zitten. Het onderwijstraject vindt plaats op twee locaties. Wij vinden dit een ongewenste situatie. D66 pleit ervoor de VMBO TL voortaan gewoon weer MAVO te noemen. D66 wil dat de gemeente in gesprek gaat met het RSG Lingecollege om de 'vernieuwde' MAVO op een zelfstandige locatie in Tiel te vestigen.

In overleg met het RSG Lingecollege worden er in de komende raadsperiode afspraken gemaakt over de doordecentralisatie van de huisvestingsgelden.

Om de kwalitatieve structurele werkloosheid beter het hoofd te kunnen bieden moet fors worden ingezet op scholing. In Tiel is het ROC Rivor gevestigd. In samenspel met de gemeente Geldermalsen moet Tiel meer inzetten op het binnenhalen van Mbo-opleidingen. Verder bepleit D66 de oprichting van een regionaal platform waarin zowel voortgezet- en middelbaar onderwijs als het bedrijfsleven deelnemen om te komen tot een

betere afstemmingen tussen werk- en leertrajecten en bij- en omscholingstrajecten.

Daarnaast moet de gemeente zich actief blijven inzetten om (particulier) Hbo-onderwijs naar Tiel te halen.

Onderwijsvernieuwingen volgen elkaar in hoog tempo op. Onderwijsgebouwen moeten hieraan worden aangepast. Bij het jaarlijks vaststellen van het huisvestingsprogramma dienen de aanvragen die zijn gericht op het verrijken van het onderwijs (o.a. remedial teaching, kleinere scholen en onderwijsvernieuwing) voorrang te krijgen. Op deze manier krijgt het onderwijs in kwalitatief opzicht een steun in de rug. Ook nieuwere onderwijsvormen dienen in Tiel een kans te krijgen.

We maken met scholen en andere organisaties (bijvoorbeeld de bibliotheek) een aanvalsplan om het analfabetisme in Tiel sterk terug te brengen en vervolgens voeren we dat plan gezamenlijk uit.

D66 kiest ervoor jongeren op een positieve en volwassen manier te benaderen door hen aan te spreken op hun verantwoordelijkheden als (jonge) burgers. Een goede opvoeding en goed en uitdagend onderwijs (inclusief het tegengaan van verzuim) zijn daarbij belangrijke instrumenten. Voorts zet D66 in op deelname van jongeren aan sport en cultuur. Overlast en criminaliteit door jongeren moeten, daar waar ze aan de orde zijn, uiteraard worden aangepakt.

Het bedrijfsleven dient actief te worden betrokken bij stageplaatsen voor jongeren. De gemeente spreekt het bedrijfsleven aan als blijkt dat er onvoldoende stageplaatsen zijn voor (al-lochtone) jongeren.

Het jongerenbeleid moet worden afgestemd op het voorkomen van schooluitval en op het bieden van alternatieven voor het veroorzaken van overlast. Samenwerking met scholen, sportorganisaties en politie biedt nieuwe mogelijkheden en is daarom gewenst.

De Rijksoverheid vraagt de gemeente een Centrum voor Jeugd en Gezin in te richten. D66 heeft geen behoefte aan het optuigen aan een apart centrum. D66 kiest om vooral te investeren in plaatsen waar kinderen en jongeren al komen, zoals crèches en kinderopvang. Deze plaatsen moeten worden benut voor contact met hen en met hun ouders.

D66 maakt zich sterk dat ook in de volgende periode het project 'prachtouders' een vervolg krijgt.

Samenleven is participeren: mensen – nieuw of al jaren hier – hebben het recht maar ook de plicht tot inburgering, inclusief

het leren van Nederlands. Voor inburgeraars die niet willen meedoen moeten (financiële) sancties volgen.

De gemeente moet de segregatie niet langer bevorderen door aparte stichtingen, verenigingen, initiatieven e.d., die enkel dienen ter bevordering van de onderlinge contacten binnen een bepaalde groep, financieel te steunen.

Om de participatie te bevorderen organiseert de gemeente samen met mensen uit alle geledingen van de Tielse samenleving een multi-cultureel festival in de open lucht.

D66 vindt dat de gemeente een activerend beleid moet voeren om de participatie van migranten te bevorderen. Essentiële onderdelen hierin zijn werk en scholing. Dit moeten de prioriteiten zijn binnen het participatiebudget.

Met respect voor het verleden...

Tiel heeft een trots verleden. Dit verleden is het waard om beschermd en uitgedragen te worden. D66 vindt dat er archeologisch beleid moet worden geformuleerd ten aanzien van het te verstoren oppervlakte. D66 vindt dat alle bestemmingsplannen zo snel mogelijk archeologie-proof moeten worden gemaakt.

De cultuurhistorische waardenkaart is daarbij een goed instrument. Kleine ingrepen moeten hiervan worden uitgezonderd. Bij grote ontwikkelingen ondersteunt de gemeente particuliere subsidieaanvragen bij de rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten (RACM). Archeologische verwachtingen kunnen een argument zijn om voor bovenwijkse voorzieningen (nu € 9000 per woning), die de gemeente oplegt aan nieuwbouwwoningen, een lager bedrag te vragen om projecten toch mogelijk te maken.

D66 vindt dat de gemeente een onderzoeksagenda moet opstellen voor de archeologie om te voorkomen dat particulieren onnodig kosten moeten maken. Het onderzoek richt zich dan meer op "wat willen we nog weten van een bepaalde periode" in plaats van "op alles".

Om de kennis en de interesse voor de geschiedenis van Tiel en Rivierenland te bevorderen, werkt de gemeente actief mee aan publieksboeken, tentoonstellingen en leskisten voor het onderwijs.

D66 vindt dat het subsidiesysteem ten aanzien van monumenten op de schop moet. In de huidige regelgeving zet men

in op zowel restauratie als onderhoud van monumenten met als gevolg, dat voor beide poten te weinig geld is. Voor een restauratie is meestal veel geld nodig. De huidige bescheiden bijdrage van de gemeente fungeert meestal niet als stimulans om over te gaan tot restauratie. D66 vindt dat de middelen meer moeten worden ingezet ter voorkoming van een restauratie. Dus een verschuiving van middelen ten gunste van preventie (onderhoud).

D66 vindt dat zowel het Badhuisplein als het st. Josephplein aangewezen dienen te worden als gemeentelijk monument.

De afgelopen periode heeft de gemeente een begin gemaakt met de restauratie van begraafplaats Ter Navolging aan de Lingedijk. D66 vindt, dat in de komende periode een behouden en beheerplan moet worden opgesteld. De gemeente gaat in samenwerking met de stichting historische begraafplaatsen Tiel actief op zoek naar derde geldstromen om deze begraafplaats verder op te knappen.

Een dynamische organisatie...

De afgelopen jaren heeft Tiel veel plannen vastgesteld. D66 vindt dat de komende periode de nadruk meer moet liggen op de uitvoering van al die plannen. Daarom pleit D66 ervoor dat de ambtelijke organisatie nog meer dan nu wordt omgevormd tot een doe-organisatie.

D66 Tiel

www.D66tiel.nl